ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 186. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЖОВТНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, OCTOBER 1, 1976 No. 186. VOL. LXXXIII

УКРАЇНЦІ ЧІКАГА ЕНТУЗІЯСТИЧНО ВІТАЮТЬ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Чікаґо (Р. З.). — Блаженніший Патріярх Йосиф прибув літаком до Чікаґо зі своїм секретарем о. д-ром Іваном Дацьком у неділю, 26-го вересня, ввечорі. На летовищі зустріла його з привітальними транспарентами, окликами „Слава!" і співом молитви за Патріярха приблизно однотисячна громада на чолі з духовенством, делеґаціями церковних і громадських установ, шкіл і організацій молоді.

Блаженніший Патріярх Йосиф

Перше слово привіту виголосив Владика Ярослав, опісля достойного гостя вітав д-р Щербанюк від імени Комітету Громадської Дії за Патріярхат, ред. Панасюк від місцевого Відділу УККА і учні парафіяльної школи св. Миколая. Наприкінці Блаженніший Патріях подякував за таку теплу зустріч і висловив радість з можливости завітати до Чікаґо.

В понеділок, 27-го вересня, в Празник Воздвиження Чесного Хреста, Блаженніший Патріярх ,сердечно вітаний численно зібранним народом під час процесійного походу з приходського дому до собору свв. Володимира й Ольги, відправив у заповненім по вінця храмі Архиєрейську св. Літургію у співслуженні сімох священиків: о. проф. І. Нагаєвського, о. І. Олексюка, о. Л. Любинського, о. І. Кметя, о. д-ра І. Тилявського,о. І. Давидовича і о. М. Бутринського. Майстром церемонії був о. д-р І. Дацько. При вході до собору вітав Архипастиря настоятель о. крил. М. Бутринський, член Парафіяльної Ради д-р О. Фаріон в оточенні голів Братств і Сестрицтва та представники молоді.

Дияконував о. І. Кротець, по полудні Блаженніший співав мішаний хор „Прометей. Патріярх виголосив відповідну до свята проповідь, висловлюючи радість з розвитку парафії та прикрашення храму, що він його посвятив 8 років тому ще в риштуванні

Після Богослуження Патріярх благословив вірних, що безперервними рядами підходили до нього, щоб поцілувати хрест

У вівторок, 28-го вересня,
(Закінчення на стор. 3-ій)

ВІДЛОЖЕНО ВІДВІДИНИ ПАТРІЯРХА В КЛІВЛЕНДІ

З Громадського Комітету в Клівленді (п-і Софія Бура) інформують телефоном, що Комітет одержав повідомлення від о. д-ра Дацка, секретаря Блаженнішого Патріярха Йосифа, що заповіджені на дні 2-4 жовтня відвідини Патріярха в Клівленді відложено на інший час з уваги на зміну в програмі поїздок Блаженнішого.

Хреста-Пам'ятника Відбулося посвячення на українському католицькому цвинтарі в Гемптонбурзі, Н. Й.

Хрест-Пам'ятник
(Архітектурний проєкт інж. А. Осадци

(Н. Н.). — Заповіджене на неділю, 26-го вересня, на 4-ту годину по полудні посвячення Хреста-Пам'ятника на українському католицькому цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурзі, Н. Й. (біля Ґошен, Н. Й.) відбулося при величезній участі духовенства й мирян.

Помимо цілоденного дощу, сім автобусів та біля півтори сотні авт привезли на цю врочистість сімсот до вісімсот мирян та понад двадцять священиків на чолі зі своїм Владикою, стемфордської єпархії Кир Йосифом Шмондюком. Через дощову погоду годі було списати всіх священиків ,але бачилось там о. канцлера Монастирського, о. секретаря Скринковського, о. протоігумена Пащака, ЧСВВ, о монс. Федаша, о. ректора Моска, о. ігумена д-ра Гавліча, ЧСВВ, о. проф. Ворнара, ЧСВВ, о. крилошанина з далекої Ютики Б. Смика та багато інших. Зі світських можна було бачити автора проєкту архітекта А. Осадцу, різьбаря проф. Уґо Маццеі, що вмисне на цю врочистість приїхав з Італії (на жаль мистецький дорадник при
(Закінчення на стор. 4-ій)

Інавґурація академічних викладів УКУ в Канаді

Монтреаль (Квебек, ОУПС). — Дня 12-го вересня ц. р. в модерній Авдиторії Бібліотеки Ваньє на університетському Кампусі Льойолі в Монтреалі відбулася перша в Канаді наукова сесія Українського Католицького Університету в Римі в приявності коло сотні представників українського духовенства, студентів (УКУ й місцевих університетів) та гостей із Монтреалю й околиці. „Аакадемічні виклади" виголосили три професори УКУ: д-р Константин Біда з Оттави, д-р Яр. Рудницький із Вінніпеґу і проф. Радослав Жук із Монтреалю.

Перший доповідач, проф. Біда, говорив про „Іоанікія Ґалятовського на тлі своєї доби". Він ствердив, що 17-те століття це складна доба в історії України. У ній великі національні подвиги чергуються з поразками; великі культурні та наукові осяги йдуть на користь чужого народу; українська православна Церква підноситься на високий рівень, але попадає під домінацію московського патріярхату. Характер цієї доби відбивається у творчості письменників цієї доби. Літературна творчість І. Ґалятовського, яка виявляє його велике знання не тільки візантійської, тогочасної слов'янської, але й клясичної і західньоевропейської літератури, обіймає такі жанри, як проповіді, гомілетичні трактати, полемічні твори, звернені проти поляків і магометан, історію монастиря та есхатологічно - містичні твори, написані при кінці його життя. Проте ця література, яка зраджує високу освіту і непересічне знання автора, крім тогочасних релігійних, майже не заторкує інших проблем свого народу, дарма, що у цьому столітті проходили важливі політичні, мілітарні, соціяльні і культурні процеси. Причини цього факту треба шукати не тільки у панівній тоді схолястиці і характері тодішньої літератури ,але також у браку свого власного духового і політично - державного центру. Власне у тому столітті культура та інтелект України пішли на користь Москви, у якій такий центр кристалізувався.

Другу доповідь виголосив проф. Радослав Жук із університету УКУ й МкҐілл у Монтреалі. Тема його доповіді була „Мистецькі скарби Італії". Викладач зосередив свою увагу на факти й характеристичні прикмети двох архітектурних стилів: ренесансу й барокко в Італії, подаючи причини й підґрунтя переходу одного стилю в другий. Він широко продискутував політичні, релігійні, естетичні, літературні й інші причини змін у мистецькій еволюції згада них архітектурних стилів.

Останню доповідь про „Емський указ і проблему лінґвіциду" виголосив проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу. Нав'язуючи до своїх друкованих праць на цю тему, зокрема ж до дефініції „лінґвіциду" (мововбивства),друкованої в першому томі Звідомлення Королівської Комісії Б-Б в 1967 р., а теж і до спеціяльного видання на цю тему УТҐІ в Мюнхені з нагоди сторіччя „Емського указу" 1976 р., він поінформував слухачів про наукові заходи над висвітленням тла й подробиць підписання заборони української мови царем Олександром II сто років тому.

Після всіх трьох викладів відбулася одногодинна дискусія, в якій приймали участь світські й духовні присутні на залі. Загально висловлено думку, що цей перший вияв праці УКУ — інавґурація академічних викладів у Канаді — дуже позитивне явище й що треба б і дальше продовжувати їх у Монтреалі, чи в інших містах країни.

З нагоди Сесії УКУ відбулася в головному голі Бібліотеки Ваньє вистава матеріялів про лінґвіцид та інших. В авдиторії в часі викладів продемонстровано найновіше видання УКУ з Риму, працю проф. К. Біди про І. Ґалятинського.

МАСОВЕ ЩЕПЛЕННЯ

Вашінґтон. — Речник уряду повідомив, що в багатьох містах ЗСА масове щеплення населення проти „свинячої інфлюенци" розпочнеться цієї п'ятниці, 1-го жовтня. В той день будуть щеплені мешканці міст Понтіяку, Мічіґену, Індіянополісу та Філядельфії. Масове щеплення в Ню Йорку розпочнеться щойно 12-го жовтня.

Союзова Округа Піттсбурґу відбула організаційні збори

Піттсбурґ, Па. — В неділю, 26-го вересня місцевий Окружний Комітет Відділів УНСоюзу відбув в готелі Вілліям Пенн, організаційні збори, на яких обговорено ряд організаційних справ та чергову Конвенцію УНСоюзу, що має відбутися в цьому місті в 1978 році.

Головний радний УНС та голова місцевого Окружного Комітету Андрій Джула у вступному слові привітав заступницю головного предсідника УНСоюзу пані Марію Душник та представників Відділів УНС Округи, включно з новими урядовцями Відділу 338 з Монесен, Па., пані Ольгою Кернисько, головою, та секретарем Відділу пані Ольгою Пішкс, як теж Петра Когута, що прибув з Вілінгу, Вест Вірджінія.

У своїй доповіді п-і Душник підчеркнула негайну конечність організаційної акції протягом наступних трьох місяців не тільки з боку секретарів ,але також інших Відділових урядовців, делеґатів та студентів, бо тільки спільними силами і зусиллями можна виконати річну квоту 3,700 нових членів. Вона згадала про ряд нагород для організаторів і студентів та про потребу познайомити нашу громаду з різного роду грамотами забезпечення в УНСоюзі. П-і Душник також реферувала методи й підходи до потенціяльних членів УНСоюзу та потребу підчеркування додаткових користей забезпечення в УНСоюзі у порівнянні з іншими запомоговими організаціями. Вона також ґратулювала Окружному Комітетові УНС Піттсбурґу за намагання виконати річну квоту нових членів в 1976 р. та за те, що в Окрузі немає ні одного Відділу, який не приєднав щонайменше одного члена. П-і Душник закінчила промову кличем: „Організувати, мобілізувати, популяризувати!"

Під час дискусії порушено багато справ, як: участь молоді в організаційному житті, організаційна колюмна в „Українському Тижневику", потреба секретарських курсів, поміщування посмертних вісток, Конґрес УККА, стипендії і т. п. В дискусії забирали голос пп. П. Кочірко, П. Когут, Н. Драпала, И. Ярак, Б. Грицишин, М. Сивий і М. Міщук та пані Пішко й Керниська, яка також секретарювала під час зборів.

Збори закрив п. Джула, дякуючи всім за участь та закликаючи всіх до дальшої співпраці на союзовому й громадському полі.

Беленко розмовляв з представниками совєтської амбасади, відмовився від повороту

Вашінґтон. — Совєтський лейтенант Віктор І. Беленко, який три тижні тому втік на Захід на військовому літаку „МІГ-25" і приземлився на японському летовищі, зустрінувся в середу, 29-го вересня, з представниками совєтської амабасади в приміщеннях Державного департаменту ЗСА, але категорично відмовився від повороту до СССР. Від часу його прибуття до ЗСА, де він одержав право політичного азилю, Беленко був кілька разів переслухуваний працівниками американської розвідки, яким він передав важливі інформації, головно про військові летовища на Сибірі. Виглядає, що совєтські чинники поважно стурбовані переданими Беленком інформаціями. Зустріч між Беленком і совєтськими пред ставниками відбулася за згодою Беленка, — заявляють речники Державного департаменту, відмічуючи рівночасно, що міжнародне право і договори, підписані між ЗСА і СССР, не говорять нічого, що утікач мусить зустрічатись з представниками його колишнього уряду.

У вівторок, 28-го вересня, як це вже інформовано, виступали на зорганізованій урядом пресовій конференції в Москві дружина Віктора Беленка Людмила і його мама, закликаючи його до повороту без страху за покарання, бо, мовляв, високі совєтські чинники запевнили їх, що совєтська влада „простить йому усі провини", помимо того, що він „зробив помилку".

Президент наклав „вето" на збільшення видатків на шкільництво, здоров'я та суспільну опіку

Вашінґтон. — В середу, 29-го вересня, президент Джералд Форд наклав „вето" на законопроєкт Конґресу, який пропонує призначити 56.6 більйона долярів на програми Департаменту здоров'я, шкільництва та суспільної опіки та на деякі програми Департаменту праці. Накладаючи це 59-те з черги „вето", президент Форд зазначив, що робить це н етому, що не погоджується із запропонованими програмами, але тому, що Конґрес призначив на них 4 більйони більше, ніж вимагав Білий Дім, який вважає, що надмірні видатки можуть спричинити нову інфляцію. Згідно із відкиненим Президентом законопроєктом, 10 більйонів мало піти на видатки Департаменту праці, а решта для департаменту здоров'я, шкільництва та суспільної опіки. Законопроєкт містить постанову, яка забороняла б вживання федеральних фондів на покриття коштів абортів для бідніших жінок, хіба, що життя жінки було б загрожене. Президент зазначив, що він погоджується з цією постановою щодо обмеження видатків на аборти, але мусить накласти „вето" на цілий законопроєкт, бо вважає, що він має „інфляційний характер".

Пластовий загін Червона Калина відмітив своє 50-ліття

Ню Йорк, (я.п.). — Одно із трьох найстаріших об'єднань Пласту, що безперервно існують і діють понад п'ятдесят років, відомий не тільки в пластовому, але й широкому громадському світі, „Загін Червона Калина" відбув минулої суботи й неділі, 25 і 26 вересня 1976 р. свій 50-літній ювілей в приміщеннях пансіону „Ксеня" в Гантері. Рівно 125 членів великої родини Загону, яка об'єднує пластунів-сеніорів 5 Куреня й старших пластунів 23-го Куреня, заповнили простору їдальну й побічні залі „Ксені", щоб вислухати ювілейну програму та спільно погуторити при святочній вечері.

Ювілейне свято розпочало відспівання гимну Загону та УСС „Гей у лузі червона ка-
(Закінчення на стор. 4-ій)

Шість Округ УНС матимуть наради цієї суботи і неділі

Для розгорнення організаційної осінньої кампанії, яка розпочалась у вересні і триватиме до кінця грудня ц. р. і метою якої є: придбати до кінця року 3.000 членів, забезпечених на суму 6 мільйонів долярів; подбати, щоб усі Відділи, а тим самим і Округи виконали свої річні квоти; подбати, щоб у 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення всі відділові урядовці, а також члени Головного Уряду включилися в організаційну кампанію в найближчу суботу і неділю, 2 і 3-го жовтня відбудуться організаційні наради і секретарські курси з участю головних урядовців:

Детройт, Міч. — В суботу, 2-го жовтня ц .р. в залі УНДому при 4655 Мартін вул. Початок курсу — 11 год. рано; початок нарад — 5:30 по полудні. Участь візьмуть: головний секретар УНС — Володимир Сохан, головний організатр — Степан Гавриш і гловний радний — Євген Репета.

Вілкс Беррі-Скрентон, Па. — В суботу, 2-го жовтня ц.р., заля УКЦеркви свв. Петра і Павла, 611 Н. Рівер вул. Вілкс Беррі, Па. Початок год. 6-та вечора. Участь візьме пані Марія Душник, заступниця головного предсідника.

Філядельфія, Па. — В неділю, 3-го жовтня ц.р., заля Дому УНС, 5004 Н. Олд Йорк Ровд, початок год. 2-га по полудні. Участь беруть: головний секретар Володимир Сохан, головний контролер Богдан Гнатюк і Іван Скальчук, головний радний Іван Одежинський.

Балтімор, Мд. — В неділю, 3-го жовтня ц.р., в залі „Самопоміч" при 239 С. Бродвей; початок год. 3-тя по полудні. Участь візьмуть: Іван Флис — заступник головного предсідника, Мирон Куропась — головний радний, Євген Іванців — головний радний.

Шамокін, Па. — В неділю, 3-го жовтня ц.р., в залі „Наталія Мотел" Р.Д. 2, Лігайтон, Па.; початок год. 2:30 по полудні; участь візьме заступниця головного предсідника пані Марія Душник.

Трой, Н.Й. — Неділя, 3-го жовтня ц.р., заля „Українського Клюбу", Медов вулиця, Ковговз, Н.Й.; початок год. 3-тя по полудні. Участь візьмуть: Володимир Запаранюк — головний радний і Василь Оріховський обласний організатор.

Створено Дослідчий Центр Української Національної Революції і Державности

Мюнхен (УІБ). — Виконавчий Орган УНРади — в порозумінні з Президентом УНРеспубліки в екзилі М. Лівицьким — постановив на своєму засіданні 31-го серпня 1976 року покликати до життя, як окрему установу при Державному Центрі Української Народної Республіки в екзилі, Дослідчий Центр Української Національної Революції і Державности (ДЦ УНРД) з місцем осідку у Філядельфії (ЗСА). Постанова ця прийнята у зв'язку із справою придбання будинку для ДЦ УНРеспубліки у Філядельфії. Дослідчий Центр міститиметься в приміщенні придбаного будинку і при ньому будуть урухомлені Державний Архів УНРеспубліки, музейний відділ і комісії, що займатимуться дослідами різних ділянок з доби Української Національної Революції та української державности у формі Української Народної Республіки. Дослідчий Центр буде господарем будинку, придбаного для ДЦ УНРеспубліки.

Про подробиці діяльности Дослідчого Центру буде свого часу подане спеціяльне повідомлення. Виконавчий Орган доручив оформити справу створення ДЦ УНРД Представництву ВО УНРади на ЗСА, а зокрема його голові і заступникові голови ВО УНРади ред. В. І. Біляєву, що має діяти в порозумінні з віцепрезидентом УНРеспубліки проф. М. Степаненком і за його зверхнім доглядом.

Повідомляючи про цю справу українське громадянство, ВО УНРади закликає складати матеріяльні пожертви і дари для репрезентаційного устаткування будинку і для потреб урухомлення Дослідчого Центру УНРД. Тих грошей, які залишилися після придбання будинку (приблизно 8-9 тисяч дол.), далеко не вистачає на ремонт будинку, умеблювання, відповідні прикраси тощо та на перевезення й упорядкування архівних матеріялів, музейних експонатів і т.д., а тим більше на урухомлення і дію Комісій Дослідчого Центру та на видавничу діяльність. У виконуванні своїх завдань ДЦ УНРД буде співпрацювати з недавно покликаною до життя Фундацією ім. Симона Петлюри, що має своїм осідком Гамілтон у Канаді і що її очолює член Президії УНРади майор Віктор Роєнко.

Словенці в Юґославії домагаються більшої політичної свободи

Любляна. — В намаганні „прочистити" пресу і судівництво в Юґославії, уряд засудив журналіста Віктора Блазіка на два роки в'язниці і закинув судді Францові Міклявчічові „зраду". Віктор Блазік, затруднений в словенській партійній газеті „Дельо", не належав до комуністичної партії. 16-го вересня його засудили за написання статті в словенському журналі „Залів", який виходить в Трієсті, і в якій він домагався більшої політичної свободи для Юґославії.

Суддя Франц Міклявчіч, якого заарештовано 17-го травня під час судової розправи, ще й досі перебуває у в'язниці в очікуванні вироку. Він під час Другої світової війни боровся в підпільних загонах під керівництвом Маршала Тіта. Він — єдиний суддя на цілу Юґославію, який не належав до комуністичної партії. Його заарештовано за статтю, опубліковану в одній з газет в Трієсті, в якій він домагався для словенців свободи. При обшуку поліція знайшла в його домі щоденник, в якому вона добачувала нотки націоналістичного забарв лення, хоча ані його родина, ані його приятелі не вважали його за словенця, який стримів до сепаратизму.

Журналіст і суддя були в близьких зв'язках з Едвардом Кочбеком, провідним сло венським письменником і колишнім відомим державним діячем, який пізніше попав в неласку уряду. Це сталося у зв'язку з тим, що Едвард Кочбек не погодився з Маршалом Тітом, висловлюючи свій жаль з приводу страти 12 000 словенських рекрутів, яких британські частини під час Другої світової війни передали в руки комуністичних властей, і їх розстріляно разом з нацистськими урядовцями, політичними колябораитами і звичайними злочинцями.

В Києві відкопано нові пам'ятки давньоруської архітектури

Київ. — У київських „Вістях з України" П. Коломієць у статті „Пам'ятки давньоруської архітектури" пише про нові дослідження однієї з найбільше цікавих пам'яток давньоруської архітектури — церкви Успенія - Пирогощі в Києві. Її побудував син Володимира Мономаха, київський князь Мстислав у 1132-1136 роках. При цих розкопках працює молодий археолог Костянтин Гупало. Вже відкрито фраґмент південної стіни, разом з цим відкриваючи зовсім новий вид мурування, який майже не зустрічався у пам'ятниках давньоруської архітектури. Розкопані вже фундаменти і стіни, на яких можна завважити зміни архітектурних традицій та шкіл. Під час розкопок знайшли ще фраґменти браслетів, шиферні прясла, рештки кераміки. Цікава сама назва церкви, тобто Пирогоща. Дехто вважає, що вона складається з двох коренів „пиро" — пшениця і „гоща" — купець. Можливо, що заклали її купці, які торгували хлібом, а потім вона стала головною церквою торгово - ремісничого посаду.

Розкопки церкви з XII сторіччя — не перші. Вже перед цим молоді археологи Костянтин Гупало, Гліб Івакін та Михайло Сагайдак досліджували територію садиби відомого в XIX столітті київського купця Балабухи. Розкопки виказали великий відрізок давньої вулиці, вимощеної колотими колодами. Археологи знайшли також дві дерев'яні труби, які служили мережею водопостачання. Під час розкопок Костянтин Гупало та Гліб Івахів часто натрапляли на рештки дерев'яних труб, що свідчить, що перший київський водопровід був досить розгалуженим і мав кілька маґістралей. Цю водопровідну мережу створювали труби довжиною 4-5 метрів з дубових або соснових колод. На долю церкви Успенія - Пирогощі, рештки якої розкопують археологи, випало, що її не тільки віднайдено, але згідно з пляном має бути включено в музей - заповідник „Древній Київ".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Очікуємо уваги

За тиждень в світовій метрополії в місті Ню Йорку розпічнеться XII Конгрес Українців в Америці, завданням якого буде не тільки зробити перегляд чотирирічної праці цієї нашої української надбудови, якою є Український Конгресовий Комітет Америки, але також застановитися над новими способами ведення праці, зокрема зовнішньої і внутрішньої політики та знаходити нові шляхи і способи діяльности, які захоплювали б і мобілізували б усіх, зокрема наше молодше покоління, яке повинно вже починати перебирати в свої руки керівництво в наших установах та інтенсивно діяти серед американців, доводячи українську визвольну справу до відома державних установ і діячів. Як це зробити, щоб про Україну заговорили на весь голос, а про визвольну боротьбу українців писала світова преса? Хоч молодій і свідомій українській інтеліґенції ледве чи потрібно вказувати на шляхи і засоби, що їх слід стосувати у практичній зовнішньо-політичній роботі, то все одно приклад Американської Польонії, яка, зорганізувавши Конвенцію у Філядельфії у цьому виборчому році, зуміла добитись особистого виступу президента Форда під час нарад та мала розмову з демократичним кандидатом на президента, сам напрошується.

Після виступу Форда у Філядельфії американська преса не тільки писала про сам факт відбуття Конвенції Американської Польонії, але, цитуючи Президента, пригадала американцям, що поляки на поселеннях й далі ведуть змагання за здобуття повної державної незалежности і суверенности та бажають позбутися совєтської домінації в Польщі. Президент Форд підтвердив ці змагання поляків заявою, що „ЗСА не визнають жадної домінації у Східній Европі і зміряють до привернення незалежности тих народів, які замешкують цей обшир". При тому Форд, як ніколи раніше, заговорив про зорганізування етнічних дільниць у великих центрах, щоб таким чином вдержати етнічний доробок поодиноких національних груп.

Ми, українці, також стоїмо перед нашим Конґресом і згадані виступи заяви офіційних чинників ЗСА повинні нас зокрема зацікавити. Ми, як добре зорганізована українська група в ЗСА, хоч чисельно менша від польської, маємо таке саме моральне право домагатися, щоб і „наших порогів" не оминали високі американські достойники. Їхня увага нам належиться і її ми очікуємо.

Факти переконують

Протягом останніх кількох тижнів світова преса повідомила про втечу із Совєтського Союзу двох совєтських летунів, ляйтенанта Віктора Беленка, який 6-го вересня на військовому літаку „МІГ-25" втік до Японії, та ляйтенанта Валентина Засімова, який 23-го вересня перелетів до Ірану на одномоторовому поштовому літаку. Обидва летуни попросили політичного азилю в З'єднаних Стейтах Америки. Крім того, минулого вівтірка, 28-го вересня, голляндський уряд прийняв на „постійного мешканця" Віктора Коршного, видатного совєтського шахіста, який ще в липні відмовився повернутися до СССР з Амстердаму, де брав участь в міжнародному турнірі.

Втеча цих трьох совєтських громадян — це дальший доказ, що Совєтський Союз як був, так і залишився найбільш диктаторською державою в світі, тюрмою народів і людей, а не жадним „найгуманнішим суспільством світу", як це часто називає СССР совєтська преса. Хіба з „найгуманнішого суспільства" тікали б громадяни? Хіба від встановлення совєтської влади до вільних країн світу втекли б мільйони осіб, якщо СССР дійсно був би „раєм на землі"? Причину, чому так багато людей і сьогодні старається втекти чи виїхати з СССР, добре окреслив ляйтенант Беленко, кажучи: „Життя в Совєтському Союзі нічого не змінилося від часів царської Росії, де ніколи не було свободи".

Совєтські верховоди намагаються брехнею викрутитись зі ситуації. Наприклад, хоча ляйтенант Беленко одверто заявив, що плянував втечу понад два роки, бо давно бажав жити на волі в ЗСА, совєтські ватажки далі твердять, що він під час „звичайного" полету „втратив орієнтацію", в наслідок чого ніби йому не вистачило пального і тому він, мовляв, був змушений приземлитися на японському летовищі, де його „схопили" члени японської розвідки, очевидно „з американською допомогою". І ці теревені поширює Москва не тільки в своїй пресі, але кремлівські ватажки заставили ще жінку та маму Беленка повторити цю вигадку на недавній пресовій конференції, в якій взяли участь також закордонні кореспонденти.

Інший приклад совєтської брехні, що стосується спроб людей видістатися з СССР. Хоча до ЗСА продісталися незаперечні докази, що з уваги на те, що родина Самуїла Клінґера з Дніпропетровська внесла прохання на виїзд до Ізраїля – сам Самуїл Клінґер втратив посаду аґронома, його дочці відмовили вступ до університету, а його жінку звільнили з роботи, то КҐБівські „Вісті з України" із 16-вересня ц. р. заперечують все, заявляючи, що це „сіоністська брехня" і „чергова провокація проти радянської держави".

Очевидно, професійним совєтським пропаґандистам не бракує вигадок і викрутів. Проте, не пустословна пропаґанда, але факти переконують.

Совєти критикують передвиборчу кампанію Форда і Картера

Київ. — „Молодь України" з 19-го вересня ц. р. надрукувала офіційне повідомлення пресової аґенції ТАСС, в якому говориться, що „у розпалі виборчої кампанії в ЗСА, яка наближається до завершення, кандидати на пост президента від республіканців і демократів Дж. Форд і Дж. Картер знову витягли на світ неіснуюче в СССР „єврейське питання, вигадане в наклепницьких цілях недругами Радянського Союзу".

ВИБОРИ – ВИБОРИ...

Мюнхен (П. Ф.). — 9-го вересня 1976 р. відбулися вибори до парляменту в Швеції. Теж на малому острові на Середземному морі — на Мальті — громадяни ходили до виборчих урн. 3-го жовтня населення Німецької Федеративної Республіки вибере послів до парляменту республіки в Бонні.

На Мальті та в Стокгольмі вибори скінчились неоднаково: соціялісти Середземного острова перемогли своїх противників, і на Мальті буде далі діяти соціялістичний уряд на чолі з Д. Мінтофом. В Швеції настала „історична зміна": 44 роки там діяв уряд соціял - демократичної партії, але 20-го вересня союз трьох партій — ліберальної, консервативної та хліборобської, дістав у виборах більше голосів ніж соціялдемократична партія та комуністи, котрі в попередньому парляменті голосували за політику соціял - демократичного уряду. Що сталося з шведськими виборцями, що майже півсоліття голосували за соціял - демократичну партію?

Мені доводилось бувати в Швеції, в країні на Скандинавському півострові, що значно ізольований від держав Західньої та Східньої Европи.

Однак, шведи не були і в давнину ізольовані від Сходу й Заходу. Це ж їхні предки, звані в Західній Европі „норманами", а у нас „варягами", від IX століття нашої ери „шмигляли морем мов цигани" (змінено цитую „Енеїду" Котляревського). Норманськo - варязькі ватажки плавали ріками, морями, теж і Атлантичним океаном, шукаючи здобичі й слави. Добре озброєні й вишколені скандинавські вояки (включно з данцями й норвежцями) осідали на здобутих землях і творили уряди в покорених країнах: приклад — Нормандія — півострів у Західній Франції, що дістав своє ім'я від норманських завойовників.

Варязькі вояки залишили слід в нашій історії, бо династія київських князів була шведського роду, про що свідчать імена: Олег, Аскольд, Дир, Ігор, Інгвар, Форлаф, Тревор та інші, записані в наших літописах. Цей войовничий дух жив у Скандинавії довго, і народи Західньої Европи навіть мали молитву, щоб Бог охоронив їх від „лютости норманів".

Доба шведських воєнних походів завершилася поразкою „останнього вікінга" — Карла XII, під Полтавою 1709 року. Вичерпані докраю війнами шведи, після смерти Карла XII в році 1713, взялися до праці на рідному ґрунті й уникали воєнних підприємств. Навіть Фінляндію, давню провінцію Швеції, стокгольмський уряд втратив на користь Росії 1809 року. Швеція зберегла свою невтральність і в двох світових війнах.

Подібно до невтральної Швайцарії, шведи вложили свою енерґію в індустрію, в комерцію, в хліборобську працю. Швеція догнала передові промислові країни Західньої Европи. Це дало ґрунт для широких суспільних реформ у цій країні, особливо після Першої світової війни. В Швеції виросла кляса промислових робітників і програму реформ на користь людей праці створила соціял - демократична партія. На чолі цієї партії стояв Гйалмар Брантінґ, що був приятелем шведського короля. Від 1920 до 1924 року Брантінґ був головою шведського уряду.

Шведська соціял - демократія стояла на позиціях „ревізіонізму". Вона відкинула теорію „диктатури пролетаріяту", гіпотезу про неминуче „зубожіння робітництва" при капіталізмі і про занепад капіталістичного господарства наслідком криз. З цього виводили „ортодоксальні марксисти" необхідність збройних повстань робітничої кляси проти несправедливого суспільного устрою.

В демократичній Швеції соціял - демократи надіялись поліпшити життя трудящого люду шляхом реформ, без повстань і крови, до яких веде громадянська війна. Шведська соціял - демократія не вважала націоналізацію (удержавлення) приватних підприємств за необхідну для розвитку господарства й суспільства. Тому й досі тільки десята частина підприємств Швеції стала власністю держави, а все інше належить приватним власникам і товариствам. Держава має великі прибутки від капіталістичних підприємств і від заможних громадян через високі податки. Це дало урядові засоби на організацію соціяльного забезпечення для всіх громадян „від колиски до домовини".

Високі податки викликали протести серед заможнішої частини населення Швеції. Відомий режисер фільмів Іґмар Берґман, чоловік неубогий, покинув Швецію і оселився в Мюнхені на знак протесту проти високих податків в його рідному краю.

Само собою зрозуміло, організація всенародного соціяльного забезпечення вимагала в Швеції створення великого апарату службовців, і в Швеції ширилася критика „урядової бюрократії". Однак три опозиційні партії, що здобули більшість у виборах 20-го вересня, не збираються скасувати суспільне забезпечення, яке створив соціялдемократичний уряд. Виборча пропаґанда й аґітація в Швеції були спрямовані головним чином проти плянів дотеперішнього уряду будувати атомові електричні станції для здобуття енерґії, пот-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Подав д-р Володимир Гординський

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ ПІД ЧАС ГІТЛЕРІВСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ ЛЬВОВА

(1)

Вроцлавське наукове товариство видало 1975 року книжку проф. Зиґмунта Альберта під назвою: „Львівський медичний факультет у часі гітлерівської окупації 1941 - 1944". Книжка має 120 сторін і видана накладом 800 примірників.

Автор книжки — професор патології вроцлавського університету, а до війни і у часі гітлерівської окупації був доцентом патології у Львові. Він зібрав багато фактичного матеріялу і подав його у своїй книжці в чотирьох розділах. Одну третю книжки заповнюють додатки про склад персоналу курсів, спис колишніх студентів, які після війни самостійно працюють науково, плян будинків медичного факультету з відділом фармації та врешті бібліографічні нотатки про викладачів.

В першій частині автор обговорює освітню політику гітлерівської влади на окупованій території. В другій частині описує організацію медичних курсів і їх відкриття. Окремо характеризує директора курсів проф. д-ра Карла Шульце, а далі подає звідомлення про навчальний персонал, наукову працю і про студентів. Він обговорює справу дипломів, їх нострифікацію і визнання тих дипломів польськими та совєтськими університетами. Окремо його цікавлять справи звільнення з праці та арешти польського учительського персоналу. Він подає дані про Державні фармацевтичні курси та описує евакуацію тих курсів до Кракова. Окремий підрозділ проф. Альберт присвятив польсько-українським відносинам в університеті на загальному тлі. Цей розділ настільки цікавий, що подаємо його без скорочень:

„Відносини між польськими й українськими студентами були стерпні, невтральні. Українська більшість держалася окремо, але ніяких прикростей навзаєм не роблено. Польські студенти часто заходили до мене на університет, як хотіли з кимось з поляків поговорити, звіритися, порадитися.

Відносини між польськими й українськими викладачами були також невтральні. Учительські збори відбувалися зовсім винятково, отже, ми не мали нагоди зустрічатися з українцями. Особисто зустрічався я з ними при автопсії, — говорили до мене по-українськи, я до них по-польськи, бож обидві мови ми розуміли дуже добре. Ми говорили слабо по-українськи, українці говорили по-польськи дуже добре, але чи можна їм дивуватися, що на землях, на яких вони були більшістю, вимагали від нас, щоб ми бодай розуміли їх мову?. Чи можна було заперечити закидам українців, що поляки, які були на тих землях у меншині, не тільки не створили, не зважаючи на обіцянки, українського університету, але приймали їх молодь тільки 10% на лікарський факультет? Чейже польський сойм ухвалив 26 вересня 1922 р. закон про принцип загального самоврядування воєвідств, а головно воєвідств львівського, тернопільського і станиславівського. В 24 статті того закону читаємо: „Сойм Польської Річипосполитої ухвалив створення руського університету і запевнить йому потрібні фінансові засоби з державного скарбу. Той університет, зорганізований автономічно, згідно з приписами, які відносяться до академічних шкіл, буде підлягати безпосередньо міністрові Релігійних Переконань і Публічної Освіти". В статті 26 кажеться: „Самоврядування згаданих воєвідств буде заведене в життя найпізніше два роки після проголошення цього закону. В тому часі Уряд приступить до закладення руського університету"; в статті 28: „Цей закон входить у життя з днем проголошення", — а проголошення відбулося 25 жовтня 1922 року.

До 1924 р. український університет мав бути відкритий, однак цього ніколи не дотримано. Небагато українців могли собі фінансово дозволити на студії за кордоном. Але навіть ті, які повернулися до краю з дипломом закордонного університету, мали дуже великі трудноші з його нострифікацією. Розуміється, після нострифікації вони могли розраховувати тільки на вільну практику. Праця на державних посадах або в суспільному забезпеченні була зарезервована майже виключно для поляків і жидів. Українські лікарі рідко коли ставали асистентами державних шпиталів, практично ніколи не ставали асистентами університету. Тоді, як мій шеф, проф. Новіцький, прийняв перед війною до установи українського та жидівського докторантів без ніякої державної заплати, праві діячі, професори медичного факультету, післали студентів, які вночі вибили камінням усі шиби в його домі. Якщо додати до того драконські „пацифікації" українських сіл, у яких польська поліція брутально била не тільки мужчин, але також жінок, знищуючи аж надто скромне майно селян, то в тому нічого дивного, що німці знайшли добрий ґрунт, щоб використати українців у боротьбі з поляками.

Одначе українські націоналісти були тепер дуже розчаровані. В 1941 році вони надіялися, що буде створена велика націоналістична Україна від Сяну аж по Дон, частиною якої був би Дистрикт Галичина. Однак німці не тільки не хотіли попeрти їх змагань, але завзято і рішуче поборювали ідею Великої України. Про наміри німців щодо Українців говорять слова генерального губернатора Франка, сказані вже 12 квітня 1940 р. на засіданні керівників відділів, яке відбулося в Гірничій Академії в Кракові: „В дійсності він (генеральний губернатор) не допустить до створення великої організації української спільноти, одначе можна б для більшої кількости українців зорганізувати рід самодопомоги та опіки". Дальше Франк говорить цинічно: „Зрештою Генеральній Губернії треба відверто попирати принципи: „діvіде ет імпера".

(Продовження буде)

Володимир Мацьків

МАМА ЧИ ТАТО?

Мені поставлено питання — хто повинен більше присвячувати своєї праці вихованню дітей і хто несе за це більшу відповідальність — мама чи тато? Відповідь на це питання буде дуже проста і коротка: відповідальні обоє батьки, мимо того, що їх праця та виховні заходи не завжди і всюди однакові. Щоб переконати усіх наших читачів, приходиться розглянути ту справу дещо докладніше.

Роля матері в родині — це бути серцем родини. Вона ж, ця мати, від перших хвилин життя її дитини присвячує найбільше трудів та любови, бож вона привела її на світ. Батько звичайно мусить працювати, щоб здобути кусень хліба для родини, тому він не все може бути безпосереднім опікуном малих дітей ,але його роля не менш важлива, бо батько повинен бути розумом родини. І розум і серце бувають однаково відповідальні за свою родину та за своїх дітей.

Матері бувають постійно при своїх дітях від самих початків їх життя аж до часу, коли ці діти підростуть і зможуть самі дати собі раду. Матері їх годують, повивають, уважають на кожний порух, а дальше вчать ходити, говорити, дбаючи про все, що дитині конечне, щоб вона могла нормально розвивати свої фізичні та духові сили. Коли ця дитина дорoсте до шкільного віку, мати мусить дальше дбати, щоб дитина мала все те, що їй потрібно, мусить уважати на неї на вулиці, коли це конечне, чи віддати молодшу дитину під опіку старших дітей (братів чи сестер), що ходять до тієї самої школи і набули вже дещо досвіду.

Очевидно, на цьому роля матері не кінчається, Вона своєю поведінкою, своєю лагідністю, своїм розсудком і життєвим досвідом вказує дальшу дорогу життя своїй дитині, приготовляючи її до релігійного та суспільного життя, Вона вчить поведінки з іншими, головно старшими людьми, та всього того, що повинна знати добре вихована людина.

Професор Ващенко, який присвятив багато праці справі виховання молодого покоління та вивчив характер української матері, твердить, що переважаюча більшість українських матерів на наших рідних землях мали ось такі моральні якости:

1) Вроджену інтеліґентність.

2) Лагідність вдачі і ніжність, сполучені із свідомістю своєї гідности.

3) Своєрідний духовий аристократизм.

4) Розвинений естетизм (розуміння і почуття краси) в побуті й одежі.

5) Любов до природи і розуміння її краси.

6) Шанування своєї чести.

7) Вірність у коханні і родинному житті.

8) Самовіддану і жертвенну любов до дітей.

Але і роля батька зовсім не менша і не легша. Він мусить думати і дбати про все, щоб його родина могла спокійно жити, мала що їсти, в що вбратись та де мешкати.

У виховних справах він мусить уважати, щоб його діти нормально розвивалися, відповідно поводились не тільки вдома ,але і в школі, церкві і в зустрічі з іншими людьми, щоб мали відповідне товариство, а уникали такого, яке провадило б їх на манівці. Батьківський авторитет — це найкращий і найуспішніший чинник у вихованні. Виховання наших дітей в рідному українському дусі буває тут поза рідною землею доволі складною проблемою. Одначе батьківський розум та авторитет у цьому можуть дуже багато доброго зробити. Тому батько мусить наперед добре подумати, коли і яку книжечку дати дитині до читання, коли і до якої організації її записати, а в першу чергу, до якої школи її посилати. А коли дитина зачне підростати, батько мусить бути її найкращим дорадником та провідником.

Одним з найкращих і найуспішніших метод виховання — це добрий приклад батьків. Коли в родині панує спокій і взаємна повага між батьками, коли дитина ніколи не чує поганих слів та сварок, коли не бачить навіть малого непорозуміння між батьками, коли обоє батьки однаково оцінюють вчинки дитини і однаково вказують шлях дальшого життя, коли належно дотримуються приписів релігійного та громадсько - суспільного життя — не буде труднощів у вихованні дітей. Дитина від наймолодших літ привикає до такого життя, бо іншого не знає, і так буде жити і поступати навіть тоді, коли батьків вже не буде. (Якщо батьки мають різні погляди на деякі виховні справи, вони повинні узгіднити їх між собою, але не при співучасті дитини).

Але яку надію можна мати на своїх дітей в таких родинах, де немає згоди, де існують постійні непорозуміння, де батьки ходять „своїми власними стежками", де в хаті бувають пиятики і т. п., а на дітей не звертається ніякої уваги?

Тут буває деколи і таке, що коли діти лише підростуть, обоє батьки ідуть до праці, бо мати хоче гарно вбратися, придбати гарний дім і т. п., а діти виховуються звичайно під впливом вулиці. Наслідки такого „виховання", як це доказує практика, часто бувають дуже прикрі, а навіть трагічні. Фактом є, що крім допомоги у вихованні молодого покоління, яке дають добрі школи, Церква та організації, найбільше зусиль мусять покласти батьки ,бо таке є право природи і цього ніхто і ніщо змінити не в силі.

ПРОБЛЕМА САМОГУБСТВ У АМЕРИЦІ

Написав д-р Юліян Мовчан

Американська преса (зокрема, медична) б'є на сполох: кількість самогубств у країні з кожним роком збільшується. Згідно з інформаціями Американської Медичної Асоціяції (АМА) з 17-го грудня м. р., в цьому році в ЗСА, навіть на підставі дуже „консервативних підрахунків, офіційно буде зареєстровано щонайменше 25,000 самогубств. Крім цього, 200 тисяч осіб, хоч і безуспішно, але також спробують самі собі відняти життя, а 800, 000 американцям бодай раз на думку прийде гадка, чи не краще було б вкоротити собі життя. Всі ці дані було зібрано за допомогою широко практикованих у ЗСА опитів публічної опінії.

Ще сумніші висновки була подала американська газета „Медична Трибуна" в числі з 2-го лютого 1972-го року. Газета інформувала, що кожного року в ЗСА закінчують своє життя самогубством не 25,000 осіб, а щонайменше 59,000. Це значить, що самознищення в Америці стоїть на десятому місці причин смерти. Одначе не підраховано, що на кожний успішно здійснений випадок самогубства припадає десять випадків безуспішних. Але, виявляється, що навіть ці числа замалі. Бо на думку Натана Кляйна, автора книжки „Від сумного до втішного' (англ. мовою), кожного року в ЗСА забиває себе не 25 чи 50, а 100 тисяч людей. Справа є лише того роду, що, як доречно зазначає Кляйн, „з релігійних, етично-побутово-моральних та компенсаційних мотивів" (як правило, асекураційні компанії не платять „винагород" у випадках самогубства), в офіційних документах часто подається якась інша причина смерти, а не самогубство. (Вважають, що, напр., один з шести фатальних автомобільних випадків є фактично не випадком, але свідомим актом самознищення).

Вражає зріст самогубств серед молоді. Підраховано, що впродовж наступного року від 70,000 до 80,000 молодих людей (віком від 15-ти до 24-х років) спробує відняти собі життя, хоч фактично „тільки" 3,500-4,000 юнакам та юначкам вдається здійснити свій трагічний намір. З числа студентів вищих шкіл (університетів та інститутів, чи як тут називають коледжів) кожного року 15,000 осіб тими чи іншими засобами спробує собі вкоротити життя, аби не мучитися, за їхнім переконанням, на цьому нестерпному для них світі. Це значить, що за останні 25 років самогубства стали другою причиною всіх випадків смерти людей молодого віку в ЗСА (дані подаю з газети „Акрон Бекон Джорнал", 19.XII.74).

Як може для декого буде здаватися дивним і парадоксальним, але з-поміж усіх професій, лікарі належать до тих, серед яких випадки самогубства трапляються найчастіше. А саме: в той час, коли на 100.000 загального американського населення припадає самогубств 10,9 випадків, то на таку саму кількість лікарів — це число дійшло до 61 („Мед. Трибуна" за 25 квітня 1968 р.). Це значить, що коли врахувати, що тепер в ЗСА нараховується приблизно 350,000 лікарів, то кожного року з них вкорочують собі життя пересічно 200!

Ще гірше в цьому „пописалася" прославлено-щаслива Австралія. Згідно з даними газети „Медична Трибуна" з 9-го січня м. р., в тій „країні кенґуру" на кожних 30 лікарів один скорше або пізніше накладе на себе руку.

На жаль, ми не маємо статистичних даних щодо самогубств серед українців, хоч наші переселенці також не є імунними проти цієї людської трагедії. Хоч з вищеподаних мотивів випадки самогубств серед українців затаюються, мабуть, частіше ніж серед будь-якої іншої національної групи, проте, час від часу вістки про них виходять на поверхню. Зокрема це стосується більш визначних одиниць нашої еміґрації. В цьому розумінні характерним є трагічний кінець нашого талановитого прозаїка Василя Гайдарівського (справжнє прізвище Гайворонський). Оскільки мотиви його самовільного відходу від життя можуть бути частковим поясненням причин самогубств серед багатьох інших людей, вважаю за потрібне над цим випадком тут зупинитися трохи детальніше.

На перший погляд життєва кар'єра Василя Гайворонського не була аж надто трагічною й розпачливою. Народжений 1906 року, він ще давно перед Другою світовою війною заслужено вписав своє ім'я, як одного з кращих майстрів українського літературного слова. Будучи родом з Донбасу, він став членом літературної групи „Забой" і ВУСПП, одночасно працюючи як спів-редактор журналів „Забой" та „Літературний Донбас" (1930-33). Він був автором багатьох майстерно написаних оповідань — в тому числі виданих на еміґрації повістей „Ще одно кохання", „Заячий пастух", збірки оповідань „Мерехтливі зорі" та ін. Правда, як і багатьох інших українських письменників, московські окупанти 1033 року були також і його запроторили десь на Північ, хоч згодом йому якось пощастило звідти втекти і переховуватися на Кавказі аж до війни. Нарешті йому вдалося дістатися до ЗСА; і тут, на еміґрації, хоч і не маючи догідного підсоння для продовження літературної праці (хоч тим більше такого він не мав в умовах російської тюрми народів), проте бодай фізично він, здавалось би міг спокійно й безтурботно доживати свого віку. Але сталося трохи інакше.

В листі з 5-го листопада 1972 р., тобто менше ніж два тижні перед запланованим самогубством, він писав до свого близького приятеля Ів. М-ла: „З самої весни мене розмордувало хворіти, двічі вже відбув свою чергу в шпиталі, хоч користи з того, як з козла молока. Обібрали мене, як на Блаґбазі в Харкові (йдеться про високі американські шпитальні видатки — Ю. М.)... У мене єдина мета: набути собі дільницю на спочинок у Бавнд Бруку. А все інше мене вже цікавить найменше, в тому числі і книжки".

І він дотримав свого слова. В оповіданні „Зоре моя вечірня" (збірник „Слово", ч. 3, 1968) В. Гайдарівський напевно мав на увазі свої власні думки й переживання, хоч і висловив їх устами головної постаті того оповідання Мини Кідратовича. Ці слова, якими автор починає своє чудове оповідання — це

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р М. І. Мандрика переступив поріг свого 90-ліття

Народжений 28-го вересня 1886 р. д-р Микита Іванович Мандрика щасливо осягнув 90-літтд, з дого 48 років в Канаді. Якраз в цьому місяці вересні, в 1928 р., він переступив американсько-канадський кордон в Ніягара-Фолс, Онтаріо. Відомий тепер, як видатний український поет, науковець і громадський діяч, в Україні він був членом Української Центральної Ради, з 1917 р., а також одним з членів від України до Всеросійських Державних Зборів, в 1917 р., які мали рішати дальшу долю народів був. Росії, але були зліквідовані большевицьким переворотом. Тепер д-р Мандрика є єдиним з ще живих членів Центральної Ради в Канаді. Позатим він був одним з діяльних організаторів української національної влади в Україні після революції 1917 р. Брав участь у трьох війнах: в 1904-5 рр. в російсько - японській війні, в І світовій війні і в українській визвольній війні 1918 р.

В кінці 1918 р. його вислано з дипломатичними дорученнями через Кубань на Далекий Схід, головно до Японії та Східнього Сибіру морським шляхом з Чорного моря через Індійський океан і дальше. Виконавши свої обов'язки ,він повернувся в 1920 р. з Далекого Сходу трохи відмінним морським шляхом до Константинополя в Туреччині, куди вже йшла евакуація біженців і військ з територій кол. Росії і українських козаків з Кубані. Україну й Кубань в той час вже окупували московські червоні війська. Д-р Мандрика ще міг перебратися до Грузинської Республіки, де було українське посольство в Тбілісі й консульство в порті Бадумі, частина кубанського козачого війська й кубанський отаман. Одначе, рік пізніше почалася війна між Москвою й Грузією. Ще до початків московської навали українське посольство і генеральний консул вибралися до Туречини й дальше. Д-р Мандрика залишився заступником українського консула в Батумі для захисту українців в Грузії, який був необхідним, бо грузини почали арештовувати всіх ,кого вважали „росіянами". Захисд був успішний аж до евакуації грузинського війська. Д-р Мандрика вибрався з Батуму на італійський пароплав в останню годину перед захопленням московськими військами побережжя моря з Батумом. Перебравшись до Константинополя, Мандрика прилучився до українського посольства в Константинополі, де був послом кн. Токарій - Токаржевський - Карашевич, і став виконувати обов'язки радника посольства, а також одного з представників Кубані в спільному козачому комітеті для допомоги евакуйованим козацьким військам на території Туреччини і їх розселенню.

Після ліквідації українського посольства в Константинополі д-р Мандрика переїхав до Болгарії, де продовжував свої університетські студії, головно вивчення балканських країн і Близького Сходу, у підготові до докторату та професури. Разом з тим приймав участь в українському дипломатичному представництві у Софії. В 1925 р. він виїхав до Чехо - Словаччини на остаточні студії й іспити в Українському університеті. В тому ж році він одержав титул доктора прав, а два роки пізніше був габілітований на університетські виклади міжнародного права. В Празі, разом із студіями в університеті, д-р Мандрика працював в Українському Соціологічному Інституті, як член його дирекції, науковий секретар і лектор міжнародного права, дипломатичної історії та спеціяльно з соціологічних дисциплін — соціяльні антагонізми та їх вплив на історичний процес. Від Соціологічного Інституту він виїхав в 1928 р. до ЗСА й Канади. Два роки їздив по Канаді від океану до океану з лекціями по українських місцях розселення і оселився остаточно у Вінніпегу. Тут діяльно включився в культурно - громадську працю, підсилюючи діяльність існуючих організацій і дбаючи про створення нових з ширшими завданнями. Велика депресія в тридцятих роках і війна поставили перед українським суспільством в Канаді важливі проблеми. Треба було надзвичайних зусиль для їх розв'язання. В цих зусиллях виник Осередок Української Культури й Освіти, в якому д-р Мандрика був довгі роки членом дирекції й діючим президентом; Комітет Українців Канади — центральне представництво українців в цій країні; д-р Мандрика брав участь в його організації і був довгі роки (до свого 85-ліття) в його президії. Коли з Европи принесли до Канади ідею Української Вільної Академії Наук і була створена Академія на Канаду, д-р Мандрика став її членом і був довші роки віцепрезидентом її, а з 1970 р. президентом. І тепер ще залишається в управі Осередку Культури й Освіти і в президії Академії, як її останньої каденції президент.

Перу д-ра Мандрики належать такі наукові праці: „Національні меншости в міжнародному п р а в і" (1925), „Міжнародне право і політична сваволя" (1926), „Історія консульського права й інститутів" (1927), „Суспільні антагонізми і їх вплив на історичний процес" (1927), „Теорія економічної демократії" (в наслідок студій американських криз і великої депресії 1929 р.) (1934), „Історія української літератури в Канаді" англійською мовою (1968). На полі поезії такі двори: „Пісні про Анемону". Київ 1918 р., „Мій сад" — збірка, 1941 р., „Золота осінь", поезії 1905-1957 (1958), „Радість" (1959), „Симфонія віків" (1961), „Сонцесвіт" (1965), „Вино життя" (1970), „Завершення літа" (1975). Разом 6 томів. Крім того були видані окремі поеми: „Мазепа", „Канада", „Україна", „Мандрівник", „Вік Петлюри", „Блаженні чистії серцем", „Збараж" і інші. Поема „Канада" перекладена на англійську мову проф. В. Кіркконнелем і підготовлена до друку двома мовами паралельно — українською й англійською.

У всіх подорожах д-ра Мандрики брала учасдь його дружина Ганна з дому Боровицьких, як його офіційна секретарка. Одружилися вони в Києві в січні 1918 р. за кілька днів перед захопленням Києва московською армією Мурав'йова, коли Центральна Рада мусіла відступити з частинами армії до Житомира, щоб за короткий час повернутися назад після розгрому ворога. В Канаді Ганна Мандрика була провідницею серед українського жіноцтва, видатною бесідницею, організаторкою Української Жіночої Ради та ін. Померла в 1957 р.

Як на полі громадської й наукової діяльности, так і в ланці поезії, літературної критики й журналістики д-р Мандрика залишається творчим і невтомним надалі.

Д-р Михайло Г. Марунгак

УКРАЇНЦІ ЧІКАГА...

(*Закінчення зі стор. 1-ої*)

Патріярх прибув до будинку місцевої філії УКУ в товаристві Владики Ярослава і його канцлера о. В. Білінського. На порозі установи, яку Його Блаженство заснував і придбав для потреб Чікаґської громади, привітали його директор філії о. д-р І. Тилятський, вручаючи Блаженнішому ключ, член професорського складу Роман Завадович хлібом і сіллю та студенти — квітами. Опісля при участі професорів ,студентів і гостей відбулася конференція, під час якої декан УКУ проф. В. Лев подав огляд праці Філії УКУ на терені обох Америк, а потім обговорено пляни на майбутнє. Закінчили конференцію словом Патріярх і ректор УКУ про конечність розвивання українознавства на університетському рівні.

По короткій перерві в авдиторії собору свв. Володимира й Ольги, заповненій публікою, відбулася інавґурація викладів філії у формі наукової сесії для відзначення 120-ліття народин Івана Франка з додатком мистецької програми, в якій виступили вокальне тріо „Незабудьки" і танцювальна група Театральної Студії Молоді.

В рамках сесії виступили з доповідями професори: о. д-р І. Тилявський — „Еволюція релігійних поглядів І. Франка"; Роман Завадович — „Провідні ідеї творчости Івана Франка" і Дмитро Штогрин — „Методика літературознавчих дослідів І. Франка". Цінною додатковою точкою вечора була доповідь о. проф. І. Нагаєвського про невідомі факти у зв'язку зі старанням за Патріярхат УКЦ. Гарячими оваціями і вставанням з місць публіка зустрічала ті місця з доповіді, в яких було підкреслено непохитне прямування Блаженнішого Отця Йосифа до завершення нашої Церкти Патріярхатом.

Після прийняття цей урочистий вечір завершило слово Патріярха, який ще раз з притиском заявив, що Патріярхат є конечністю, без якої не буде можливо зберегти єдність УКЦеркви і що найбільш надійними її оборонцями в теперішній час може бути мирянство. Він також позитивно оцінив діяльність Івана Франка, що, не зважаючи на різні ідеологічні напрями сучасної йому доби, дав велику услугу національному і морально - християнському розвиткові духовости рідного народу.

Перебування Його Блаженства в Чікаґо протягнеться до п'ятниці 1-го жовтня.

ВИБОРИ - ВИБОРИ...

(*Закінчення зі стор. 2-ої*)

рібної промисловим підприємствам. Противники соціял - демократичного уряду твердять, що атомові станції творять небезпеку для природи й людського життя. Мабуть ця пропаганда мала вплив на тих шведів, що раніше голосували за соціял - демократичною партією: вона втратила трохи менше 1 відсотка виборців у останніх виборах, але зостається й надалі найбільшою партією Швеції, бо за соціял - демократію голосувало 43 відсотки виборців.

Мені здається, що можна пояснити програму шведських соціял - демократів у виборах також іншим способом: 44 роки Швеція мала соціял - демократичний уряд і мала великі успіхи в закордонній та внутрішній політиці. Але частина виборців міркує собі: чом би не дати можливости іншим партіям показати, що вони вміють? Аджеж противники соціял - демократичного уряду обіцяли на виборах „золоті гори" шведським громадянам...

Іншим в и б о р ц я м „набридла" та сама партія і уряди. Це мені нагадує пригоду, яку описує грецький історик Плутарх в своїх „Рівнобіжних життєписах" („Біой Параллайой"): „Стратега" (міністра) Атенської республіки — Аристида — вирішило віче послати на вигнання голосуванням на черепках. Тоді ще не було паперу... Кожний учасник голосування 482 р. перед Христом мав право написати ім'я немилої йому особи на черепку. 10 тисяч черепків вистачало для засуду людини на вигнання з Атен. Коли одного громадянина спитали, чому він написав ім'я Аристида на черепку, той відказав: „Мені не подобається, що всі його називають справедливим"... З цього видно, що й чеснота має своїх ворогів у деяких громадян.

У виборах до німецького парляменту поставили своїх кандидатів більше 10-ти партій. Хоч кожна партія неначе відхрещується від демагогії ,але фактично в агітації промовці не лишають „сухої нитки" на своїх противниках.

Християнська партія (демократична і соціяльна), подвійна партія виступає під кличем — Соціялізм або Свобода — і показує в телевізії знімки приязних розмов бувшого прим'єра В. Брандта з Бержнєвим. Правда, противники соціялдемократії заявляють, що вони, коли створять уряд після виборів, будуть провадити політику „відпруження" з Москвою. Та й самий кандидат християнських демократів на прем'єра — Г. Коль — каже, що надіється зустрінутись з Брежнєвим, котрий збирається незабаром бути у Західній Німеччині. Обидва будуть приязно усміхатися один до одного, бо того вимагають правила дипломатії.

У виборах до німецького парляменту беруть участь також дві комуністичні партії: „Німецька Комуністична Партія", що орієнтується на Москву, і „Комуністична Партія Німеччини", орієнтації китайської. Сьогодні я слухав промову кандидата другої, „китайської", компартії в радіопередачі. Промовець хвалив „товариша Мао", бо він вірно йшов слідами Леніна і Сталіна... Режим комуністів за Залі з н о ю з а в і с о ю промовець китайської орієнтації назвав „соціял - фашизмом", а комуністів, що панують у Східній Німеччині, він уважає (зовсім справедливо) за попихачів Москви. Він вимагає виводу совєтських дивізій із Східньої Німеччини і об'єднання німецького народу в „соціялістичній республіці"...

Соціял - демократична партія відповідає на атаки християнських (демократичних і соціяльних) противників деколи в гумористичному тоні. Приклад: запрошує громадян на віче під кличем: „Безплатне пиво й соціялізм" (пародія на слова — „Свобода або соціялізм").

Теж згадують визначного діяча християнсько - соціяльної унії в Ню Йорку, де він забавлявся з дівчатами, і після веселої ночі не знайшов у своєму гаманці грошей. „Але гаманець зостався цілий", — іронізують пропаґандисти з неприємної пригоди кандидата противної партії.

ПРОБЛЕМА САМОГУБСТВ...

(*Закінчення зі стор. 2-ої*)

розпачлива сповідь згасаючої душі людини, для якої вже нема повороту назад:

„Оце і все!

Довге, насичене подіями життя залишилося позаду.

А попереду прірва, небуття!

Усі шляхи, дороги і стежки, що ними належалося мені відмандрувати, вже перейдено й виміряно, наче власну ниву.

Шістдесят шість років я кудись квапився, до чогось і чогось я прагнув, завжди бачив перед себе, як зірку, мету і до неї намагався дістатись.

І раптом опинився в суцільній темряві.

Світ мені спорожнів, і я вперше відчув себе зайвим, безмежно самітним, нікому непотрібним..."

Характерно, що вищезгаданий герой оповідання висловив ці свої думки і погляди, як подано вище, маючи 66 років, тобто, точно стільки, скільки мав Гайдарівський, коли покінчив життя самогубством. З цього мимоволі напрошується висновок, що письменник ще заздалегідь був вирішив (бодай чотири роки раніше, тобто, 1968 р., коли оповідання появилося в світ), що після 66-ти років він мусить поставити над собою крапку.

Минулого року українці Чікаго були потрясені вісткою про самогубство молодого (мав лише 27 років), недавно ґрадуйованого лікаря-психіятра д-ра Мирона Олійника. Нікому нічого не сказавши, одного погожого дня виїхав за місто, нібито відпочити й „подихати свіжим повітрям". На жаль, він уже ніколи до міста не повернувся живим: його знайшли з простріленою головою. Його близькі приятелі оповідають, що останніми місяцями перед своєю смертю Мирон все більше нарікав про „безсенсовність життя", що „життя не варте, щоб його жити"...

І тут ми доходимо до чи не найголовнішого питання: що ж спонукує людину до такого трагічного й безповоротного (як колись, пригадую, висловився Іван Микитенко в прощальній промові на похоронах Миколи Хвильового, який застрелив себе) вчинку? Адже мусять постати дійсно надзвичайні причини чи обставини, які змушують людину припинити своє життя.

Не буду тут зупинятися над тими випадками, коли людина, аби не попасти в лапи жорстокого ворога, де так чи інакше її чекає смерть часто після тяжких мук і катування, воліє краще сама собі припинити життя. (Так вчинили з собою не тільки М. Хвильовий, але також трохи пізніше М. Скрипник, П. Любченко, вищезгаданий Ів. Микитенко та багато інших українців, яких навіть вислуга московському окупантові не врятувала від сталінської чистки. Коротко зупинюся над мотивами тих самогубств, які (мотиви) не так фізично, як скорше „духово-психічно" унеможливлюють дальше існування людини.

Колись наш поет і письменник Богдан Лепкий написав такі незабутні рядки:

„Ти кріпко вір, що віра чуда діє,

Без неї скрізь пустар і суєта,

Угору дух, хоч серце пада й мліє".

Такого погляду „безумовного оптимізму" дотримувався не тільки Б. Лепкий, але дотримується чимало інших людей. Натомість багато інших вважає, що коли людина дійшла до остаточного й глибокого переконання, що вона стала не тільки зайвою в суспільстві, але не раз також — тягарем для інших, тоді така людина з цілком чистим сумлінням може (хоч і не мусить) поставити крапку над своїм життям.

Питання самогубств стало також предметом студій ЮНЕСКО, яке пару років тому дійшло до висновку, що „є певні підстави констатувати, що найцінніший і найскладніший апарат на землі — людський мозок — все в більшій мірі доходить до стану руїни... Надзвичайно посилений та приспішений темп життя наших днів все в більшій мірі обтяжує людський мозок, який, маючи обмежені можливості, не можна надмірно переобтяжувати. Ці перевантаження ми бачимо в швидких змінах політичного, морального, технологічного, етичного та іншого характеру, до чого не кожна людина може легко достосуватися". (Правда, багато вчених не погоджуються з цим поглядом. Мовляв, людський мозок має таку велику масу клітин, що певна частина з них залишається не завантаженою навіть у „найгеніяльніших" людей).

Згідно з психо-аналітичною теорією Фройда, самогубство настає в наслідок великої емоційної депресії. Що не кожна особа депресивного стану вчинює самогубство — це інша справа, але що випадки самознищення часто спостерігаються серед психічно пригноблених людей, то цього ніхто не може заперечити.

Але чому саме лікарі побивають „рекорди" щодо самогубства?

На це також є свої причини і підстави. Над відповіддю на це питання багато працювало і працює різних дослідників (Файфель, Блачлі, Джонс) і всі вони в основному погоджуються з тим, що лікарська професія пов'язана з постійним нервовим напруженням, помноженим з великою відповідальністю. Якщо до цього додати зростаюче втручання урядових кіл до праці лікаря, все більшу вимогливість пацієнтів, які за намовою своїх голодних на гроші адвокатів намагаються судити лікаря часто навіть за найменшу дурницю, зростаючу до неможливости оплату на забезпечення за помилкове лікування, як також все більше переобтяження „паперовою роботою" (давання різних посвідчень, виповнювання анкет, писання лікарських репортів і т. д.), то після цього стане зрозумілим, чому багато американських лікарів вважають краще вкоротити собі життя, ніж продовжувати його за таких умов. Згідно з недавніми інформаціями газети „Американські Медичні Новини", яку видає Американська Медична Асоціяція (АМА), п'ята частина американських лікарів заявила, що вони ніколи не пішли б на студії медицини, якби їм довелося починати з початку. Найбільше розчаровані своєю професією хірурги, серед яких, згідно з тією самою газетою, аж 40 відсотків висловили незадоволення з свого фаху).

Крім того лікарі, протилежно решті населення, будучи краще обізнані з законами життя та природи, розглядають смерть, як „такий самий природний процес, як і народження" (Бекон); тобто, процес перетворення матерії з одного стану в інший. І коли не-лікар, здебільшого не знаючи своєї недуги, ще може потішати себе (часто не без допомоги лікаря) надією на видужання, — лікарі, навпаки, не були б лікарями, якщо б не знали, що їх чекає у випадках невиліковальної недуги. Тому, аби вкоротити собі непотрібні страждання, а родинам чи приятелям різні клопоти (в тому числі матеріяльні), вони воліють, як кажуть американці, зробити „шорт кат", тобто, свідомо обірвати собі безнадійне животіння.

Ділюся сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в суботу, 25-го вересня 1976 р. згинув в автомобілевому випадку в Берлейн, Н. Дж. мій Найдорожчий ЧОЛОВІК

бл. п.

АЛЕКСАНДЕР СМОЛЯК

проживши 61 років.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 1-го жовтня 1976 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при Френклін і Бравн вулицях у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН — в суботу, 2-го жовтня 1976 р. о год. 9-ій ранку в Катедрі Непорочного Зачаття ПДМ при Френклін вул. а опісля на цвинтар на Факс Чейс.

В глибокому смутку —
дружина — АЛЕКСАНДРА з дому РОМАНЕЦЬ
Сестри і Родина в Україні

Сестра Міріям Клер – нова президентка Манор Джуніор коледжу

Рада Тростистів Манор Джуніор коледжу має шану повідомити про номінацію Сестри Міріям Клер, ЧСВВ, на президентку Манор Джуніор коледжу. Манор Джуніор коледж, дворічний Католицький коледж для жінок, що його ведуть українські Сестри Чину св. Василія Великого.

Сестра Міріям Клер — президентка Манор Джуніор коледжу

Сестра Міріям Клер зайняла місце сестри М. Ольги, ЧСВВ, як президентка тієї тридцятьлітньої інституції. Сестра Міріям Клер останніх чотири роки займала місце декану коледжа, а крім того за останніх 14 літ мала й інші адміністраційні становища у вищому училищі. Вона одержала ступінь бакалара й магістра в Дукейн університеті в Піттсбурзі, Па., а також учащала на вищі студії до Сиракюзького університету, Н. Й.

Коли її запитали про її наміри відносно майбутньої управи коледжу, сестра відповіла, що коледж буде продовжувати свою працю, як Джуніор коледж із метою подавати солідну релігійно-культурну освіту в гуманістичних науках, а також у програмі, яка має на цілі кар'єру дівчат. Сестра далі заявила, що розвій особи, духовий, інтелектуальний і культурний є конечним на те, щоб людина могла знайти змисл і ціль свого життя.

Манор Джуніор коледж старається подавати програму, яка відповідає потребам спільноти, а заразом приготовляє студенток до життя, в якому постійно проходять зміни і розвій у різних ділянках науки, техніки і мистецтва.

Н. Н.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 14.

І. Бета, Палмертон	$ 10.00
Е. Майбо, Ірвінгтон	10.00
Н. Слук, Рочестер	10.00
М. Сухорський, Елизабет	10.00
А. Фещ, Аврора	10.00
О. Брода, Едмонтон	7.00
Г. Гайдукевич, Флінт	5.00
В. Гальма, Байон	5.00
В. О. Демчук, Олександрія	5.00
П. Джинджиристий, Трой	5.00
В. Камінський, Парма	5.00
С. Капелян, Детройт	5.00
Г. Козар, Сілверспрінг	5.00
Т. Конецький, Карнеґі	5.00
М. Коцур, Монтреаль	5.00
І. О. Куси, Лейк Ворт	5.00
М. Миколаєнко, Мт. Рейнієр	5.00
М. Нагірний, Флінт	5.00
Д-р А. Олексіюк, Мішин Вієго	5.00
С. Олесницька, Мейплвуд	5.00
В. Пирський, Філядельфія	5.00
Т. Пігуляк, Н. Роялтон	5.00
Р. Підзамецький, Торольд	5.00
С. Плуговська, Ню Гейвен	5.00
Е. Пруц, Вестмонт	5.00
М. і І. Ринасевич, Елмгурст	5.00
М. Романів, Бріджпорт	5.00
М. Стар, Ошава	5.00
М. Терлецький, Воррен	5.00
Д-р М. Ценко, Філядельфія	5.00
М. Цимбала, Сейнт Луїс	5.00
М. Хонас, Бруклин	5.00
С. Хомяк, Чікаґо	5.00
Г. Шевчук, Ковентрі	5.00
К. Шевчук, Бруклин	5.00
О. Яхторович, Чікаґо	5.00
Г. Кушнір, Коговз	4.20
П. Гривняк, Пассейк	4.00
Д-р О. Остап, Мінеаполіс	4.00
І. Цуркан, Чікаґо	3.20
М. Байко, Парма	3.00
Р. Валюта, Боффало	3.00
Е. Давидчак, Торонто	3.00
М. Мельничук, Філядельфія	3.00
В. Роздільський, Саскатун	3.00
Д. Бирд, Гюстон	2.50
Й. Ганипсяк, Боффало	2.50
Т. Кульчицький, Денвер	2.50
Е. Мельничук, Кліфтон	2.50
В. Ґ. Стак, Санта Барбара	2.50
Є. Шкурат, Ст. Мішел	2.50

С. Шуховська, Гадсон Фоллс	2.50
Р. Балабан, Торонто	2.00
М. Білас, Чікаґо	2.00
М. Волощук, Воррен	2.00
П. Головачук, Кліфтон	2.00
А. Горпенюк, Детройт	2.00
С. Гебудза, Шелтон	2.00
Ю. Дутко, Асторія	2.00
З. Канка, Малсід	2.00
Б. Кінах, Солт Сте Марі	2.00
С. Ковальчук, Філядельфія	2.00
М. Ковбасюк, Джерзі Ситі	2.00
М. Колодій, Монтреаль	2.00
Д. Коник, Ст. Кетринс	2.00
В. Крохмалек, Рочестер	2.00
М. Кузла, Філядельфія	2.00
Ф. О. Кулицький, Парк Рідж	2.00
В. Маланчук, Едмонтон	2.00
Н. Мерена, Джансон Сити	2.00
І. Мовчан, Монтреаль	2.00
М. Нечепоренко, Джефферсон	2.00
М. Овсіюк, Гемпден	2.00
П. Орлівський, Монтреаль	2.00
П. Остапович, Фрутленд	2.00
М. Перекліта, Торонто	2.00
І. Прийма, Ширлей	2.00
Л. Рогозинський, Н. Плейнфілд	2.00
М. Супик, Ірі	2.00
І. Тарнавський, Піттсфілд	2.00
М. Хомішак, Балтимор	2.00
В. Церковник, Пасадіна	2.00
В. Чуміловський, Скенектеді	2.00
С. Шиповський, Ст. Кетринс	2.00
П. Шмаґала, Істон	2.00
О. Коцюба, Ню Йорк	1.80
Т. Воробець, Асторія	1.70
А. Банах, Філядельфія	1.00
Е. Владика, Севен Гіллс	1.00
С. Ганущак, Ню Йорк	1.00
Д. Гнатюк, Елизабет	1.00
П. Залуга, Детройт	1.00
Манастир св. Йосафата, Глен Коа	1.00
В. Ніщук, Балтимор	1.00
Р. Олещук, Орандж	1.00
П. Плакс, Піттсбурґ	1.00
Л. Савчинський, Рочестер	1.00
О. Урбанський, Галландейл	1.00
М. Хариш, Давнерс Ґров	1.00
В. Чавс, Лейквуд	1.00

Подяка

Дня 11. 9. 1976 р. в Чікаґо, на 61 р. ж., з волі Всевишнього, несподівано відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БРАТ, ВУЙКО І СТРИЙКО

бл. п.

ЯРОСЛАВ ДОЗЬО ЛЕХНЮК

Похорон відбувся 15 вересня 1976 р. зі Собору свв. Володимира й Ольги на цвинтар св. Миколая в Чікаґо.

Сповнені невимовним болем, цією дорогою складаємо якнайсердечнішу подяку Всеч. Отцям Собору свв. Володимира й Ольги, о. крил. М. Бутринському, о. д-рові І. Телявському, о. І. Кротецеві та о. крил. Ю. Габрусевичеві й о. І. Давидовичу за врочисте відслуження Панахид і похоронних обрядів, а членам хорів „Прометей", „Боян" та чоловічого, які під мистецьким керівництвом диригента проф. Романа Андрушка, своїм чудовим співом звеличили ці сумні обряди і відпровадили Дорогого нам Покійного в останню дорогу.

Щиро дякуємо Вп. п. д-рові О. Фаріонові за його лікарську опіку.

До глибини душі зворушені, сердечно дякуємо Всеч. о. крил. М. Бутринському, д-рові О. Фаріонові та Вп. п. Р. Лазуркові за їхні щиросердечні прощальні слова під час Панахиди, в церкві й над могилою, як рівнож членам Братства св. Андрея Первозванного та Друзям-Дивізійникам, які почесними стійками з прапорами віддали останню прислугу Покійному.

Щиру подяку складаємо за щедрі пожертви на Служби Божі в намірені Покійного та інші добродійні цілі.

Сердечно дякуємо Друзям, що несли домовину і Всім, що склали чудові вінки й квіти.

Дякуємо також похоронному заведенню Музика і Син за совісне виконання похоронної обслуги.

Особливо сердечну подяку складаємо членам хору „Прометей" і жертводавцям, які в пам'ять нашого дорогого Покійного причинилися до фундації ікони св. псальмопівця Давида в бані Собору свв. Володимира й Ольги.

Всім тим, які в будь-який спосіб виявили пошану й любов до нашого Незабутнього й Дорогого Дозя, а своїми висловами співчуття, допомогою і моральною підтримкою намагалися облегшити тяжке наше горе — щиросердечне Спасибі.

Хай Всевишній винагородить Всіх Вас сторицею.

Прибиті горем:

ОЛЬГА — дружина
ОРИСЯ — сестра
ЯРЕМА з дружиною НАДІЄЮ — брат
БОРИС і ТАРАС — сестрінки
ВІРА і ЛЮБА — братаниці

Пластовий загін...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лина". Ця пісня стала офіційним гимном Загону від свого 25-ліття, з нагоди якого в році 1951 президія Головної Ради Братства УСС „у признанні заслуг Загону Червона Калина для культу ідеї Українського Січового Стрілецтва" надала Загонові право на вживання під пластовою лілеєю стрілецької кокарди та зобов'язала членів Загону „надальше плекати ідею УСС, як вицвіт новітнього військового зриву України".

Програмою ювілею керував пластун-сеніор, колишній отаман Загону, Богдан Титла. В своїм вступнім слові він відмітив вагу Пласту, а зокрема таких літніх, традиційних його з'єднань, як Загін Червона Калина, зокрема на тлі складних умов життя й не менш складних вимог сучасної людини, зокрема ж молоді. Після його слова вікарій Загону пл. сен. о. Лев Ґолден молитвою просив Божого благословення для достойного переведення ювілею й дальшої праці Загону та його братства. Молитовний настрій приявних помітно збільшив привіт та благословення для Загону Блаженнішого Патріярха Йосифа, виготоване у виді високомистецької грамоти, яке після відчитання й гомінких аплявзів вивішено над президіяльним столом ювілейної залі. Привіт Патріярший нав'язував до раннього 1930 року, коли Блаженніший Патріярх, тодішний мітрат Львівської Митрополії й ректор Духовної Академії, потаємно, ховаючись від поліції, посвятив прапор Загону серед могил Українських Січових Стрільців, поляглих в 1915 р. в першому після шести століть неволі бою за визволення України, на горі Маківці.

Основою ювілейної програми були короткі промови колишніх курінних „Давньої Калини" з-перед 50-ти років й „Молодшої Калини" з-перед 25 років, тобто з 1951 року, коли коло старокрайових ветеранів видатно побільшилося новими старшими пластунами, а згодом сеніорами. Курінні мгр Ярослав Рак і проф. Володимир Стойко започаткували ювілейну розповідь про минуле Загону, а їх спомини та висновки доповнив кол. отаман Загону д-р Ярослав Падох. Промовець з'ясував географічне й ідеологічне тло, на якому постав й розвинувся Загін Червона Калина. Унікальність Стрия і Стрийщини, як колиски УСС — першої збройної сили Західньої України від 14-го сторіччя, на терені якої відбувся перший бій УСС на горі Маківці, підкреслила ще не менш унікальна, єдина Пластова Сотня, що увійшла в склад Третьої Дивізії УГА, стаціонованої в Стрию. До того ж в невеличкій збройній силі, яка пляново зайняла Стрий Першого Листопада 1918 р., найчисленнішу групу становили місцеві пластуни, які згодом увійшли до Пластової Сотні. Пластова група зайняла найважливіші частини міста, залізничий двірець та маґістрат, й вона вивісила український прапор на стрийській ратуші. А потім до унікальности Стрия долучилася найновіша збройна історія Галичини: Стрийщина дала чотирьох крайових командантів ОУН: Охримовича, Бандеру, Ребета й Тимчія та шефа штабу УПА — Гасина. Всі вони пластуни й члени стрийського середовища Загону. Болюче, хоч як же почесно, записано в історії цього унікального пластового з'єднання, що на всіх фронтах нашої визвольної боротьби — польському, російському й німецькому, поляг що третій братчик Загону: на всіх 66 членів старої ґвардії смертю героїв полегло 22! З особливою пошаною згадано молодих, 14-15-літніх героїв, членів Пластової Сотні й учасників Першого Листопада в Стрию, недавно померлих Володимира Дармохвала і д-ра Романа Петріну та вшановано вставанням і многолітствієм приявного майстра над майстрами, члена Загону, Едварда Козака. Належну пошану віддано також вже покійному пл. сен. інж. Дам'янові Пеленському основникові Пласту в Стрию 1912 р., та організаторові комнадантові Пластової Сотні. Описана вгорі героїка поклала, за словами доповідача, виразну печать на назву, ідеологію та характер ювілята — Загону. Вона й досі закликає десятки найкращої пластової молоді під значки й прапор Загону.

Після історично-ювілейної частини програми, голова Пластового Сеніорату, д-р Теодозій Самотулка, вітав Загін від пластового сеніорату, а пл. сен. Андрій Мицьо, голова Крайової Пластової Старшини, від загалу Пласту в ЗСА. Відчитано ряд привітів, м.ін. начального пластуна д-ра Юрія Старосольського та голови Головної Пластової Булави інж. Романа Рогожі.

Після святочної вечері у розваговій програмі, якою керував ст. пл. Андрій Чировський, пл. сен. Євген Титла відспівав декілька пісень при акомпаньяменті пл. сен. Олеся Кузишина, а член Загону славутний Еко, Едвард Козак, з'ясував по-своєму передісторію та ранню історію Загону і його „предків": довоєнного Пласту й післявоєнного П'ятого Куреня ім. Я. Осьмомисла в Стрию, ілюструючи свою розповідь, в стилі Гриця Зозулі, низкою карикатур найвизначніших ранніх членів Загону, зокрема членів Пластової Сотні. Унікальна розповідь Ека, як звичайно, подала глибокі думки в гумористичній формі. Ще досі непевен він, чи добре виконав свою хлоп'ячу присягу, яку перевів йому й іншим кільканадцятилітнім пластунам перед І-им Листопадом 1918 р. УСС Льоньо Лотоцький „обороняти Україну на суші, морі і в повітрі"... Словом отамана Загону професора Івана Лучечка й відспіванням пластового гимну закінчено суботнішню програму ювілейної зустрічі, після якої новозаложена оркестра Загону, в склад якої входять брати Декайли, брати Кузишини, Орест Вірстюк і Оксана Тромса, під кермою Олеся Кузишина грала братії Загону до танців.

А в неділю пл. сен. о. Лев Ґолден відправив в місцевій церкві Службу Божу в наміренні Загону та панахиду за душі його поляглих й померлих членів, довгий список яких відчитав отаман під звуки „Вічная Пам'ять" хору Загону. В повних пластових одностроях із причепленою ювілейною відзнакою, яку запроєктував пл. сен. Едвард Козак, під своїм прапором, козацьким бунчуком та курінними значками, Загін відійшов до „Ксені", де дружини членів Загону підготовили пластовий пікнік.

ЗСА ПРОДОВЖУЮТЬ МИРНІ ЗАХОДИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Об'єднані Нації, Н. Й. — У середу, 29-го вересня, державний секретар Генрі Кіссінджер під час полуденку з міністрами закордонних справ арабських держав заявив, що його теперішня концентрація на розв'язання проблем у південній частині Африки не означає, що ЗСА послаблять свої старання допомогти встановити мир на Близькому Сході. Він запевнив, що Вашінґтон далі почуватьcя зобов'язаним брати участь у встановленні „тривалого і справедливого миму" між арабськими країнами та Ізраїлем і надіється, що протягом наступних місяців „можна буде зробити значний проґрес в тому напрямі", однак признав, що протягом минулого року „проґрес був незначний". Кіссінджер вважає, що головною причиною, чому на Близькому Сході не було великих змін є те, що арабські держави поділені в своїх становищах відносно громадянської війни в Ливані.

В імені арабських міністрів Кіссінджерові відповів Габіб Чатті, міністер закордонних справ Тунісу, заявляючи, що громадянська війна в Ливані не є перешкодою для дальших кроків в сторону миру між арабами та Ізраїлем, а твердив, що Ізраїль використовує цю громадянську війну для зволікання з переговорами із своїми сусідами. Чатті сказав, що хоча ситуація в південній Африці „дуже поважна", то ситуація на Близькому Сході „навіть більш критична".

Протягом середи Генрі Кіссінджер відбув ряд нарад з представниками різних держав. Він відбув зустріч із совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, під час якої обговорено справу договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї. В п'ятницю, 1-го жовтня, Громико має відбути нараду з президентом Джералдом Фордом у Вашінґтоні

Кіссінджер також зустрічався з міністрами Японії, Туреччини та Греції, обговорюючи з двома останніми проблему Кипру та конфлікт щодо нафтових покладів в Егейському морі. Він відбув нараду з Семом Нуджомою, провідником організації, яка вимагає незалежности для Південно-Західньої Африки (Намібії), яка тепер находиться під адміністрацією Південно-Африканської Республіки. Організація, яку очолює Нуджома, визнана Об'єднаними Націями як „дійсний речник Намібії".

Мохаммед Алі задержав титул чемпіона світу в боксі

Ню Йорк. — У вівторок, 28-го вересня, Мохаммед Алі в 15-ох рундах переміг свого суперника Кена Нортона і таким чином надалі остався чемпіоном світу в боксі у категорії тяжкої ваги. Хоча всі судді визнали Мохаммеда Алі переможцем, то Кен Нортон показався таким сильним конкурентом, що багато глядачів і спортових коментаторів, як рівнож сам Нортон, не погоджуються з остаточним рішенням. Алі, який кілька років тому відзискав чемпіонат світу, коли переміг Джорджа Формана, змагався з Нортоном вже три рази. Перші змагання виграв був Нортон, другі Алі, а минулого вівтірка Мохаммед Алі знову переміг Нортона.

Відбулося посвячення...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

праці над цим пам'ятником проф. Петро Андрусів не міг приїхати) та багато представників громадянства і парафій, що виступали тут в ролі „кумів" під час посвячення.

Церемонія посвячення почалася процесією з місця, де був тимчасовий дерев'яний хрест, до нового Хреста-Пам'ятника, де вже був приготований престіл. В асисті всього духовенства, оточеного „кумами" та сотками вірних у часами зливний дощ, Владика Йосиф Шмондюк довершив посвячення цього прегарного пам'ятника, виголошуючи при цьому відповідну проповідь, підкреслюючи значення цього Хреста-Пам'ятника із різьбленими в мармурі історією України та її великими синами для прийдешніх поколінь, та вмурував мідяну скриньку з пропам'ятною грамотою.

Помимо дощу ніхто з вірних не залишив святочних відправ, навпаки, ще довго після їх закінчення, під парасолями приглядались глибоким змістом й красою різьбам та подивляли велич і ґраціозність цього незвичного Хреста-Пам'ятника.

Поволі порожнів цвинтар. Залишилися тільки могили, над якими могутнів новопосвячений Хрест-Пам'ятник.

Люди роз'їздились під глибоким враженням і цього що побачили і самого акту посвячення, а десятки з них, захоплені влаштуванням цвинтаря й новопосвяченого хреста, закупили відразу площадки чи то для себе чи своїх рідних.

Один із старших громадян (мабуть один із небагатьох живих учасників наших визвольних змагань), зі сльозами в очах, оглядаючи стіну, на якій зображені бій на Маківці, Крути, а поміж ними акт проголошення незалежности України на Софійській Площі в Києві, запитав:

„Чому ж неможливо поставити такого пам'ятника в Києві на тій же Софійській Площі?"

Ніхто йому на це не відповів.

Роз'їхались люди.

Остались тільки могили, а над ними могутнів новопосвячений гранітно-мармуровий символ християнської України — на жаль, на чужині — що його недавно у своюому репортажі в „Свободі" так влучно назвала авторка цього ж репортажу пані Людмила Волянська: „Хрест-Пам'ятник мертвим, живим і ненародженим".

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ БЛИЖНЬОВСЬКА, членка УНС Відд. ч. 72 Т-ва ім. Івана Франка в Тайтісвіл, Па., померла 25-го серпня 1976 р. на 86-му році життя. Покійна народилася в Захід. Україні. Полишила в смутку три дочки одинадцять внуків і дев'ять правнуків. Похорон відбувся 28 серпня 1976 на цвинтарі Ст. Валбурґас в Тайтусвіл, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Кароліна Курах, секр. Від.

АННА ВИСОЦЬКА, членка УНСоюзу Відд. ч. 316 Т-ва Укр. Нар. Дому в Рочестері, померла 6 вересня 1976 р. на 77-му році життя. Покійна народилася в Липиці Горішній, пов. Рогатин, Україна. Стала членкою УНСоюзу в 1940 році. Полишила в смутку сина Івана, внуків Івана, Роберта, Лин і Джюді. Похорон відбувся 8 вересня на цвинтарі Голі Сепулчре в Рочестері, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

АННА ФЕДОРАК, членка УНСоюзу Відд. ч. 147 Т-ва св. Михаїла, в Аллентавн, Па., померла 23 липня 1976 р. на 81-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1923 р. Полишила в смутку синів: Алекс, Іван, Михаїл, Володимир і Йосиф та дочку Марію. Похорон відбувся 26 липня 1976 на укр. правосл. цвинтарі св. Марії в Вайттол, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ОЛЬГА БАЧИНСЬКА, членка УНС Відд. ч. 130 Т-ва св. Володимира, в Ню Йорку, померла 25 серпня 1976 р. на 73-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1948 р. Полишила в смутку синів Маркіяна і Андрія, та 5 внуків: Стефан, Ліза, Лорі, Михаїл і Анна. Похорон відбувся 28 липня 1976 на цвинтарі Вілтвік, в Кинґстон, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

СТЕПАН І. МАГНИК, член УНСоюзу Відд. ч. 161 Т-ва св. Василія в Ембрідж, Па., помер 10-го вересня 1976 р. на 58-му році життя. Покійний народився в Леетсдале, Па. Став членом УНСоюзу в 1966 році. Полишив в смутку маму, одного брата і чотири сестри. Похорон відбувся 13 вересня на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембрідж, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

КСЕНЯ ЛЯЛЬКА, членка УНСоюзу Відд. ч. 36 Сестрицтва Пресв. Богородиці в Рочестері, Н. Й., померла 22-го серпня 1976 р. на 92-му році життя. Стала членкою УНСоюзу в 1916 році. Полишила в смутку двох синів, дві дочки і близьку й дальшу родину.
Похорон відбувся 25 серпня 1976 на цвинтарі Голі Сепулчре в Рочестері, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

АНТІН ЗАПОТІЧНИЙ, член УНС Відд. ч. 168 Т-ва св. Василія в Перт Амбой, Н. Дж., помер 8 вересня 1976 р. на 83-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1928 р. Полишив в смутку дружину Павлину, синів Йосифа і Степана й дочку Цецілію. Похорон відбувся 11 вересня 1976 на українському цвинтарі в Гопелави, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ЧЕСТЕР НЕДЗВЕЦКИЙ, член УНС Відд. ч. 242 Т-ва свв. Петра і Павла в Фраквілле, Па, помер 10 вересня 1976 р. на 57-му році життя. Покійний народився в Шенандоа. Став членом УНС в 1973 р. Полишив в смутку дружину, трьох синів і три дочки. Похорон відбувся 13 вересня на цвинтарі св. Михаїла в Фраквілл, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

АНАСТАЗІЯ ЧЕРХАВА, членка УНС Відд. ч. 125 в Чікаґо, померла 10 травня 1976 р. на 84-му р. життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНС в 1927 році. Полишила в смутку дочку Ірину. Похорон відбувся 13 травня 1976 р. на цвинтарі св. Николая
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

АННА ПІЗЯК, членка УНСоюзу Відд. ч. 125, померла 11-го серпня 1976 р. на 79-му році життя. Стала членкою УНСоюзу в 1937 році. Полишила в смутку дочку Мылдред. Похоран відбувся 14-го серпня на цвинтарі Николая в Чікаґо.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

КАРЛО МИЦЬ, член УНСоюзу Відд. ч. 44 в Нортгемптон, помер 25 липня 1976 р. на 79-му році життя. Покійний народився в селі Турaі над Стрисм. Став членом УНС в 1933 р. Полишив в смутку дружину Анастасію, 10 дітей і 24 внуків. Похорон відувся 3-го серпня 1976 на українському цвинтарі св. Йосифа в Геллентон, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ЙОСИП СОКОЛОВСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 94 Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремк, помер 6-го серпня 1976 р. на 63-му році життя. Покійний народився в м Броди, Україна. Став членом УНСоюзу в 1963 році. Полишив в смутку дружину Марту, та близьку і дальшу родину на Україні. Похорон відбувся 16 серпня 1976 на цвинтарі Мт Олівет. в Детройті.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

АТАНАС КЕМПА, член УНС Відд. ч. 3 Т-ва Запорожська Січ в Елізабет, Н. Дж., помер 14 серпня 1976 р. на 83-му році життя. Покійний народився в селі Віла, пов. Перемишляни, Зах. Україна. Полишив в смутку родину.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Сухарський, секр. Від.

ДАНИЛО ЧУБАТИЙ, член УНСоюзу Відд. ч. 94 Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремк, помер 16 серпня 1976 на 73-му році життя. Покійний народився в Жукові, пов. Бережани, Україна. Став членом УНСоюзу в 1951 році. Полишив в смутку дружину Ростиславу, сина Володимира, і дальшу й близьку родину в ЗСА, Канаді і Україні. Похорон відбувся 19 серпня 1976 на цвинтарі Мт Олівет. в Детройті.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

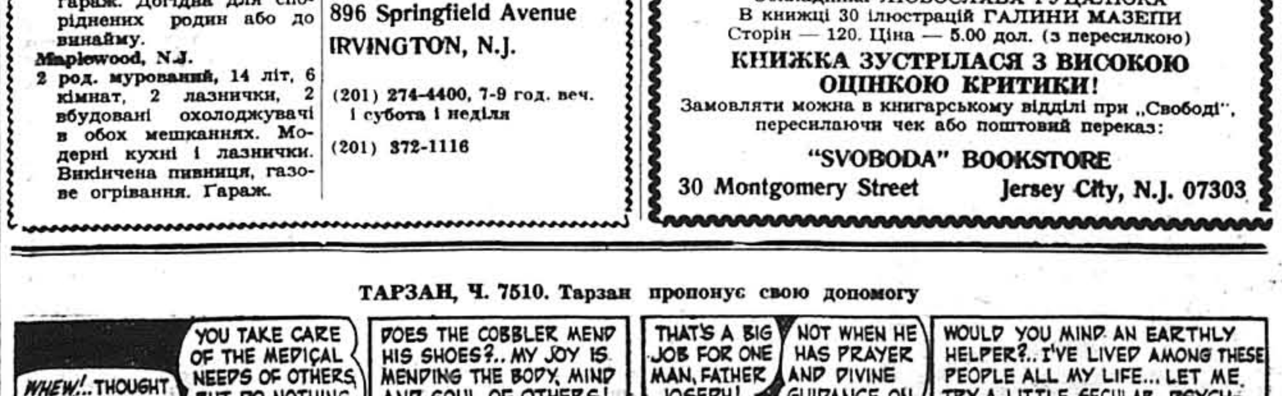
ІВАН В. БОХОНОК, член УНСоюзу Відд. ч. 334 Т-ва ім. Івана Франка в Клівленді, Огайо, помер 17 серпня 1976 на 58-му році життя. Покійний народився в Клівленді, Огайо. Став членом УНСоюзу 1959 році. Полишив в смутку дружину Етел, дітей Розмарі, Роналд, Марія, Віллям і Давид, братів Петра, Михайла і Павла, сестер Дороти, Марзален і Джeнні. Похорон відбувся 20 серпня 1976 на цвинтарі Бруклин Гайтс в Клівленді, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Стефанія Боханек, секр. Від.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 10-го ЖОВТНЯ 1976 р.

ДЕТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. Івана Хрестителя Відд. 292 о год. 1:30 по пол. в УНДомі. — Т. Тимочко, гол., П. Федик, фін. секретар.

ТАРЗАН, Ч. 7510. Тарзан пропонує свою допомогу

Ох!... Я думав, що вже зможу стати на ноги... Мушу полежати деякий час...

Ви даєте медичну допомогу іншим, але не дбаєте за власне здоров'я!

Чи швець часто направляє власні черевики?... Я радію, коли можу вилікувати тіло, ум та душу іншої людини!

Це надто тяжке завдання для одного чоловіка, отче Йосипе!

Не тоді, коли йому допомагають Провидіння та молитви!

Чи ви погодитися на цього земного допоміжника?... Я серед цих людей прожив ціле моє життя... Дозвольте мені попробувати світської психології!

Вачу, що мої молитви вже вислухані!